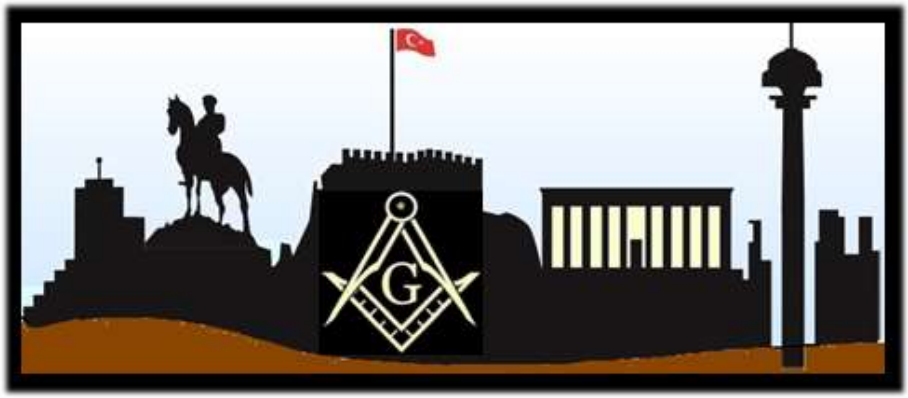
Geçmişten Bugüne
Ankara'da Masonların Çalıştığı
Binalar ve Yerleşimleri

Düzenleyen:

Murat Özgen Ayfer

Bu yazı, Masonluğun Ankara'daki tarihçesini geniş bir şekilde konu alan bir çalışmadan alınmış görsellerden oluşmaktadır.

Elbette Türkiye'deki mason kuruluşlarının başta İstanbul ve İzmir olmak üzere diğer kentlerin bazılarında da binaları var. Bu çalışma sadece Ankara odaklı olmak üzere düzenlendi.

Ankara'da Osmanlı Devleti zamanında yabancı obediyanslara bağlı olarak locaların kurulmuş olduğu, bunlara ilgili olmak üzere, locaların ve ileri gelenlerinden kimilerinin adları biliniyor. Belgeleri de var. Fakat bu locaların nerede çalışmış olduklarına ilişkin bilgi edinilemedi.

1924 yılında yabancı localardan sonuncusu kapanıyor ve **"Cumhuriyet"** adı verilen ilk ulusal Türk locası kuruluyor. Bu locanın çalıştığı yer de o tarihlerde Ankara'nın kalbi sayılan Ulus'ta, Hacıdoğan adlı bir mahallede… Oysa bundan sonra locaların çalıştığı yerler büyük çoğunlukla eskiden İstanbul'daki "Beyoğlu", İzmir'deki "Alsancak" semtlerinin karşılığı sayılabilecek bölgede…

Çok geçmeden, 1928 yılında, günümüzde "Kızılay" olarak anılan yerde, Güven Parkı'nın Atatürk Bulvarı'na göre diğer yanında, Milli Müdafaa Caddesi'nin köşesindeki bina satın alınmış.

1935 yılında başlayan Uyku Dönemi'ne kadar ve 1948'deki uyanma ertesinde fakat ancak 1957 yılından itibaren kullanılmış olan bu güzelim bina, ne yazık ki birçok eski eser gibi çoktan yok edilmiş durumda…

1936 tarihli bir fotoğrafta, sözünü ettiğimiz binayı seçebiliyoruz.

Fakat bundan önce, Yenişehir'de, Meşrutiyet Caddesi'nde bir apartman dairesi kiralanmış. Kayıtlarda adresi **No. 79 – Seler Apt.** diye belirtiliyor ama sonradan kapı numaraları değişmiş; şimdi orası No. 43 olmuş. (2021)

1948-1951 yılları arasında Ankara'daki locales orada çalışmış. 1952-1957 arasında ise Karanfil Sokak No. 45 adresine taşınmış.

Bunlardan sadece öncekinin günümüzdeki görüntüsü sağlanabildi.

Bu arada bir de İzmir Caddesi No. 4 adresindeki bir binaya değiniliyor ama o konuda ayrıntılı bilgi yok.

En önemli adres, Tuna Caddesi No.17.

1966 yılına gelindiğinde, Ankara'da 1930'lu yılların tipik mimarî tarzındaki o bina, loca çalışmaları için yetmez olmuş. Yeni bir yer arayışına girişilmiş, arsası hayli değer kazanmış olduğu için satılıp, elde edilen para yapılacak yatırımda kullanılmış.

Aslında "tarihi eser" niteliğinde olması gereken o bina ise ne yazık ki diğer birçok benzeri gibi yıkılıp, yerine şu fotoğrafta görülen çok katlı iş yeri yapılmış.

Tuna Caddesi No. 17 adresindeki arsa satın alınmış ama orada hazır bir bina yok. Bu iş üç yıl sürmüş. Bu arada localar Yenişehir'in Demirtepe tarafındaki **Menekşe Sokağı**'nda, yine kiralanmış bir yere sıkışarak çalışmak zorunda kalmış.

Tuna Caddesi No. 17 adresinde yapılan bu modern binanın, günümüzde de Ankara'da **Hür ve Kabul Edilmiş Masonlar Büyük Locası**'na bağlı localar tarafından kullanılması sürüyor. (2021)

Bu sırada, 1966 yılında Türk Masonluğu'nda bir ayrışma oluşuyor. Hür ve Kabul Edilmiş Masonlar Büyük Locası'ndan ayrılan kimi masonlar, **Türkiye Büyük Mason Mahfili** adını verdikleri bir büyük loca kuruyorlar. (Bunun adı, 1993 yılında- **Özgür Masonlar Büyük Locası** oluyor.)

Yeni kuruluşun Ankara'daki durumu, ilk yıllarda hayli sıkıntılı geçiyor. Localarını oluşturabilseler de mabet yeri bulmakta zorlanıyorlar.

Türkiye Büyük Mason Mahfili Derneği'nin Ankara şubesinin yeri olarak, İzmir Caddesi'nde 33 numaralı apartmanın 12 no.lu dairesi gösterilmiş. Fakat burası sadece bir yönetim adresi…

Kurulan yeni locanın çalışacağı mabet ise sürekli değil; akşam saatlerinde Kızılay'da, **Ziya Gökalp Caddesi No. 7** adresinde bulunan bir iş yerinde geçici bir şekilde kuruluyor.

Fakat burası, bir locanın çalışması bakımından hiç elverişli olmadığı için, 1925 yılındaki başlangıçtan sonra ilk kez Yenişehir'in dışına çıkılıyor ve Küçükesat semtinde **Esat Caddesi No. 92** adresindeki Karınca Sineması'nın üstünde bir kiralık apartman dairesine geçiliyor. (Orada şimdi bir alışveriş pasajı var; bina numarası da 70 olarak değiştirilmiş.)

Ancak Büyük Mason Mahfili'ne bağlı olarak Ankara'da çalışan localar 1974 yılında kapanmak zorunda kalmıştı. Bu durum 1986 yılına kadar, bu Ankara'daki bu localar yeniden toparlanma olanağı bulana kadar sürdü.

Bu arada Kızılay'da Ziya Gökalp Caddesi ile Sakarya Caddesi arasında, girişi Selânik Caddesi üzerinde olmak üzere 12 katlı bir SSK İşhanı yapılmıştı. Ankara'daki localar için bu binanın en üst katında yan yana üç işyeri kiralanıp, içeriden birleştirilmişti.

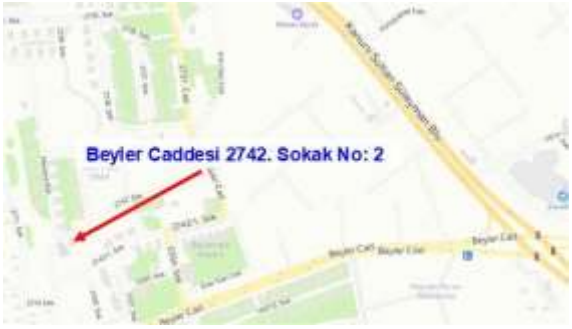

Özgür Masonlar Büyük Locası'nın Ankara'daki locaları yıllarca burada çalıştı. Onlara sonradan **Kadın Mason Büyük Locası**'nın Ankara'da kurulan ilk locası da katıldı.

Tarih 21. yüzyıla yaklaşırken, Özgür Masonlar Büyük Locası, kendi binasını yapmak üzere, öteden beri Türk Masonluğu'nun Ankara'daki artık gelenekselleşmiş bölgesi olan Yenişehir'den ayrılmaya karar verdi.

Ankara'nın ileride gelişecek bir yerleşim alanı olarak tasarlanmış ancak o tarihlerde henüz pek tenha durumda sayılabilecek **"Çayyolu"** adlı bölgede, **Beyler Caddesi 2742. Sokak No: 2** adresindeki arsa satın alındı. Burası, kentin batısında Yenişehir'in kuş uçuşu yaklaşık 15 km ilerisinde, Eskişehir yolunun güney tarafındaydı.

1999 yılında temeli atılan bu bina, ertesi yıl bitirildi.

Gerek Özgür Masonlar Büyük Locası'na bağlı Ankara'daki localar gerekse Kadın Mason Büyük Locası'nın henüz tek olan locası bu binada çalışmaya başladılar.

Özgür Masonlar Büyük Locası'nın locaları giderek artıyordu ama kadın masonlar Ankara'da bu bakımdan daha hızlı bir gelişim gösterdi. Bunun sonucunda, kendi binalarını yapmaya giriştiler. 2012 yılı sonunda, yine Çayyolu yöresinde **"Yaşamkent"** olarak anılan yerde, **"3118 cadde 3119 sokak No 1"** adresindeki arsayı satın aldılar.

Binanın inşaatı kısa süre sonra başladı ama 2016 yılında tamamlanabildi.

